SUONENJOKI

Suomen herkullisin kunta

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi (EVA)

Periaatteet

SUONENJOKI
Suomen herkullisin kunta

Kuntaliiton suositus

Suosituksessa esitetään, että

1. Kun päätösesitysten vaikutuksia arvioidaan ennalta, päättäjien tulee tarkastella useita erilaisia vaikutuksia samanaikaisesti ja kokonaisvaltaisesti. Päätöksiä valmisteltaessa ja tehtäessä tulee ottaa huomioon, miten ne vaikuttavat kuntalaisiin, ympäristöön, organisaatioon ja henkilöstöön sekä talouteen.

2. Päätösesitysten vaikutusta tulee arvioida sekä lyhyellä että pitkällä aikajänteellä päätöksestä riippuen. Vaikutuksia voidaan arvioida esimerkiksi budjettivuoden, valtuustokauden tai valtuustokauden ylittävällä aikajänteellä.

3. Kuntaliitto suosittelee, että päätösesityksissä ja tavoitteita asetettaessa esitetään vaihtoehtoja ja valmistelijan esityksen rinnalle nostetaan ainakin nollavaihtoehto, jossa on kuvattu, mitä tapahtuu, jos asialle ei tehdä mitään. Vähin vaatimus on se, että tehdyn päätösesityksen vaikutukset arvioidaan, jos vaihtoehtoisia päätösesityksiä ei ole mahdollista tehdä.

4. Kunnan on tarpeen linjata itselleen, mitkä päätökset vaativat ennakkoarviointia ja keskittyä arvioimaan vain niitä päätöksiä ja tavoitteita, joilla on merkittäviä vaikutuksia. Kunta voi tehdä listan siitä, millaiset asiat on tarpeen ottaa ennakkoarvioinnin kohteeksi.

SUONENJOKI
Suomen herkullisin kunta

Mistä EVA tehdään

Ennakkoarviointi tulee tehdä, kun:

- Kunnan on tarpeen […]keskittyä arvioimaan vain niitä päätöksiä ja tavoitteita, joilla on merkittäviä vaikutuksia. (Kuntaliiton suositus)
- päätös on strategisesti, toiminnallisesti tai taloudellisesti merkittävä
- päätöksellä on välittömiä ja/tai pitkän aikavälin vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin ja elinoloihin; eri ihmisryhmille tai kunnan eri alueille
- päätöksellä on välittömiä ja/tai pitkän aikavälin suoria vaikutuksia tai merkittäviä epäsuoria vaikutuksia yritystoimintaan tai elinkeinoelämälle
- kyseessä merkittävä muutos palveluissa tai palveluiden järjestämisessä tai kyseessä uusi palveluiden järjestämistapa
- tarpeen mukaan vastattaessa lausuntoihin tai esityksiin

Ennakkoarviointi ei tarvita, kun kyseessä on:

- Yksilöä koskevat asiat
- Oikaisuvaatimukset
- Viran tai toimen täyttäminen
- Hallinnon sisäisiä järjestelyjä koskevat asiat
- Asiakokonaisuuksissa, mistä on lainsäädännössä säädetty tai muussa kuntaa koskevassa ohjeistuksessa määrätty, lainsäädännöllinen / normiohjausmuutos
- Toimeenpanoa koskeva asia
- Toiminnan seuranta, tutkimusraportit ja vastaavat
- Kun vastataan lausuntoihin, kirjeisiin ja esityksiin
- Tiedoksi merkittävä asia
- Jo aiemmin ennakkoarvioitu asia (jos olennaisia muutoksia, tehdään arviointi)
- Kriisi / poikkeustilanne

SUONENJOKI
Suomen herkullisin kunta

Arvioinnin tekemisestä päättäminen

- Esittelijä/valmistelija päättää ennakkoarvioinnin tarpeellisuudesta. Vastuu tarvearvioinnista on valmistelijoilla ja esittelijällä.
- Ennakkoarvioinnin tarpeen arviointi tehdään ennakkoarviointitaulukolla.
- Käydään läpi kaupunginjohtajan johtoryhmässä tulevat päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnit.

SUONENJOKI
Suomen herkullisin kunta

Taulukko, jolla arvioidaan tehdäänkö EVA

Muutoksen kohde	On vaikutuksia	Ei ole vaikutuksia	Muutoksen kohde	On vaikutuksia	Ei ole vaikutuksia
Terveys ja hyvinvointi			Organisaation keskinäiset toimivaltamuutokset		
Yhdenvertaisuus ja osallisuus			Uudenlaiset palvelujen tuottamistavat		
Työllisyys ja työelämä			Organisaation tehtävien määrä, laatu tai menettelytavat		
Tietoyhteiskuntataidot			Henkilöstön määrä, asema ja oikeellisuus		
Turvallisuus ml. tietoturva			Organisaation raportointi-, tiedottamis- ja selvitysvelvoitteet ja muut uudet hallinnolliset tehtävät		
Palvelujen taso, kattavuus ja saatavuus			Väestöryhmien ja kotitalouksien asema ja käyttäytyminen		
Ihmisten elinolot, viihtyisyys ja terveys			Yritysten toiminta, niiden välinen kilpailu ja kansainvälinen kilpailukyky ja markkinoiden toimivuus		
Maaperä, luonnon monipuolisuus, ilmasto			Kunnallistalouden yhteisöjen rahoitus, voimavarojen jako, työllisyys ja tuottavuus		
Maisema, kaupunkikuva, kulttuuriperintä			Palvelutuotannon muutos		

SUONENJOKI
Suomen herkullisin kunta

Mitä ja miten tarkastellaan

Mitä tarkastellaan

- Kaupungin strategia ja hyvinvointisuunnitelma
- Kuntalaisvaikutukset
- Ympäristövaikutukset
- Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset
- Taloudelliset vaikutukset
- Vaikutukset strategiaan ja hyvinvointisuunnitelmaan?

- Aiheen pohjalta tai lain määrätessä muita arviointeja:
- Lapsivaikutusten arviointi (LAVA)
- Ympäristövaikutusten arviointi (YVA)
- Mielenterveysvaikutusten arviointi (MIVA)
- Sosiaalisten vaikutusten arviointi (SVA)
- Sukupuolivaikutusten arviointi (SUVA)
- Maaseutuvaikutusten arviointi
- Yritysvaikutusten arviointi (YRVA)
- Terveysvaikutusten arviointi (TVA)
- Liikunta- ja liikkumisvaikutusten arvioiminen (LIVA)

Prosessin vaiheet

SUONENJOKI
Suomen herkullisin kunta

Vaikutusten arvioinnin taulukko

[Arvioitavan päätöksen nimi]	**[Arvioitava malli 1]**	**[Arvioitava malli 2]**	**[Arvioitava malli 3]**
Strategia ja hyvinvointisuunnitelma vaikutukset			
Kuntalaisvaikutukset			
Ympäristövaikutukset			
Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset			
Taloudelliset vaikutukset			

SUONENJOKI
Suomen herkullisin kunta

Vaikutusten arviointi

Kuntalaisvaikutukset

Terveys ja hyvinvointi
Yhdenvertaisuus, sukupuolten ja kieliryhmien välinen tasa-arvo, osallisuus
Ikäryhmien huomioiminen
Työllisyys ja työelämä
Tietoyhteiskuntataidot
Turvallisuus (ml. Tietoturva)
Palvelujen taso, saatavuus, laatu
Jokin muu, mikä?

Ympäristövaikutukset

Ihmisten elinolot, terveys ja viihtyisyys
Maaperä, luonnon monimuotoisuus, ilmasto
Maisema, kaupunkikuva, kulttuuriperintö
Rakennettu ympäristö ja yhdyskuntarakenne
Jokin muu, mikä?

Henkilöstö- ja organisaatiovaikutukset

Organisaation keskinäiset toimivaltamuutokset
Uudenlaiset palvelujen tuottamistavat
Organisaation tehtävien määrä, laatu tai toimintatavat,
Henkilöstön määrä, asema ja osallisuus
Organisaation raportointi-, tiedottamis- ja selvitysvelvoitteet
Muut uudet hallinnolliset tehtävät
Jokin muu, mikä?

Taloudelliset vaikutukset

Väestöryhmien ja kotitalouksien asema ja käyttäytyminen
Yritysten toiminta, niiden välinen kilpailu ja kansainvälinen kilpailukyky ja markkinoiden toimivuus
Kunnallistalouden yhteisöjen rahoitus, voimavarojen jako, työllisyys ja tuottavuus
Palvelutuotannon muutos
Jokin muu, mikä?

SUONENJOKI
Suomen herkullisin kunta

Ohjeita muihin vaikutusten arviointeihin

- Sukupuolivaikutusten arvioinnin tarkastuslista
- Maaseutuvaikutusten arvioiminen kunnan kehittämisen työkaluna
- Lapsivaikutusten arvioiminen
- Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioiminen
- Liikunta ja liikkumisvaikutusten arvioiminen
- Sosiaalisten vaikutusten arviointi kaavoituksessa. Avauksia sisältöön ja menetelmiin
- Yritysvaikutusten arvioinnin käsikirja
- Kulttuuristen vaikutusten arviointi kulttuuripolitiikan toimenkuvana: lähtökohtia.
- Kulttuurisen toiminnan vaikutusten arviointi: Työkalut ja ohjeet arvioinnin tueksi